
**Argumenta:
comunicació
universitària eficaç**

Argumenta és el resultat d'un conveni signat per:

- *Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Generalitat de Catalunya*
- *Universitat de Barcelona*
- *Universitat Autònoma de Barcelona*
- *Universitat Politècnica de Catalunya*
- *Universitat Pompeu Fabra*
- *Universitat de Lleida*
- *Universitat de Girona*
- *Universitat Rovira i Virgili*
- *Universitat Oberta de Catalunya*
- *Universitat de Vic*

Equip de direcció:

- *Marta de Blas*
- *Marta Estella*
- *Montserrat Marigó*
- *Rosa Mateu*
- *Enric Serra*

El projecte Argumenta: comunicació universitària eficaç

El projecte Argumenta es concep en el marc del procés d'harmonització de les estructures educatives a Europa i té per objectiu facilitar la millora de les competències instrumentals dels estudiants universitaris; concretament, la comunicació oral i escrita en la llengua pròpia, una de les competències clau en tot àmbit acadèmic i professional. L'experiència d'explotació gradual del producte feta des de diverses universitats catalanes aquests darrers tres anys es pot considerar molt positiva i un bon auguri amb vista a l'extensió del seu ús.

Argumenta és un material formatiu multimèdia amb 24 unitats que responen a necessitats concretes dels estudiants. Els aprenents poden resoldre aquestes necessitats just a temps (*just in time*) i poden disposar del suport d'un formador entès com a facilitador de l'aprenentatge, el qual respecta en tot moment la posició central de l'aprenent en el procés.

Argumenta es presenta en suport digital i s'allotja als entorns virtuals d'aprenentatge de les universitats que participen en el projecte. L'estructura modular del material permet oferir un itinerari formatiu a mida dels usuaris, que poden esmerçar-hi des d'unes poques hores per resoldre alguna qüestió puntual fins a gairebé 400 hores, en el cas hipotètic que volguessin exhaurir les possibilitats del producte. La segona fase del projecte preveu que els continguts d'Argumenta es puguin consultar a Internet lliurement.

L'opció d'Argumenta per un producte virtual no és fruit d'un enlluernament acrític per un sistema de formació actual, amb una innegable connotació de modernitat, sinó que respon als reptes d'innovació de les institucions en les quals es duu a terme el projecte, a la progressiva virtualització dels campus universitaris i a les expectatives i les necessitats dels aprenents d'ensenyament superior d'avui, que volen aprofitar els avantatges que els dona aquest nou tipus de formació, en particular la flexibilitat i l'autonomia.

A banda l'opció per la virtualitat, Argumenta ha pres partit per donar una absoluta prioritat a aspectes com la selecció dels continguts d'aprenentatge i la forma de tractar-los i, en general, a totes les qüestions pedagògiques del material didàctic.

L'enfocament dels continguts està pensat perquè transcendeixin una llengua concreta i siguin vàlids per a contextos acadèmics i professionals en diverses llengües. Per aquest motiu es deixen de banda totes les qüestions relacionades amb la normativa lingüística. Així mateix, el producte es centra en la millora dels processos i competències (capacitat de síntesi o argumentació, entre altres), més que no en l'adquisició de coneixements. El material utilitza el català com a llengua de relació amb l'aprenent, i són en català la majoria de textos utilitzats en els continguts teòrics i en les activitats, tot i que també s'hi incorporen textos en altres llengües romàniques (francès, italià, portuguès, gallec, occità) i en anglès.

Trets principals

El projecte Argumenta té com a principals trets definidors: l'orientació a l'alumne, el foment de l'autonomia de l'aprenent i la incorporació, amb criteris d'adequació pedagògica, de les tecnologies de la comunicació en el procés d'aprenentatge.

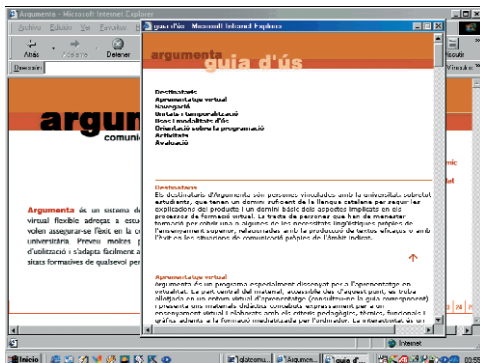
Orientació a l'alumne

Els continguts de les unitats estan dissenyats i presentats des del punt de vista de l'alumne, amb l'objectiu que pugui resoldre necessitats lingüístiques i comunicatives pròpies de l'àmbit acadèmic universitari que li siguin realment significatives. Així, les unitats s'estructuren a partir de temes com els següents: *com puc prendre uns apunts útils, he de fer una exposició oral, com s'argumenta, aprendre a produir textos, he de redactar una ressenya, quins diccionaris consulto...*

Argumenta té una entrada múltiple que dóna un marge ampli de tria d'alternatives de formació a l'aprenent: cada estudiant es pot decantar, des del començament, tan sols per aquells aprenentatges que li convinguin.

Foment de l'autonomia en l'aprenentatge

Argumenta és un material que promou l'autonomia en l'aprenentatge, una de les competències sistèmiques clau en el nou marc europeu d'ensenyament superior. Aquest tret es pot apreciar en diversos aspectes del material. Cal indicar, d'una banda, que Argumenta potencia l'existència d'elements d'ajuda, explicatius, a fi que l'aprenent pugui prendre decisions amb un màxim coneixement de causa. Podem destacar, per exemple, la guia d'ús del producte, que és accessible a l'aprenent des de qualsevol punt del material.

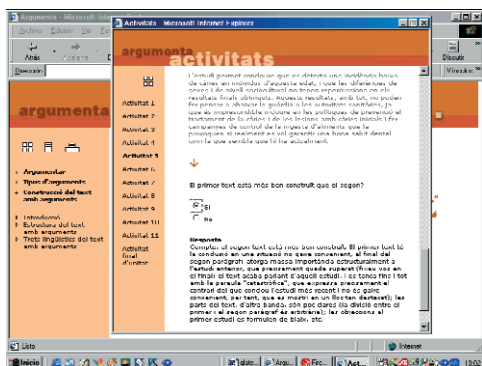

Guia d'ús d'Argumenta

L'aprenent també veu reforçada la seva autonomia en altres aspectes. Els continguts es presenten en diversos nivells (general, d'ampliació, d'aprofundiment) i és ell qui ha de decidir com integrar-los en el seu procés d'aprenentatge a partir de les indicacions sobre el grau d'obligatorietat que tenen i d'acord, també, amb la seva pròpia decisió. Argumenta té, també, activitats opcionals, la realització de les quals depèn de l'aprenent, tot i que el formador també en pot graduar la necessitat.

Un altre aspecte que fomenta l'autonomia és el fet que els aprenents que s'han decantat per uns determinats aprenentatges puguin utilitzar lliurement tot el material Argumenta sense restriccions.

L'autonomia en l'aprenentatge també es posa de manifest en les activitats. Una part rellevant de les activitats del producte són activitats interactives autoavaluatives. Un dels criteris d'Argumenta pel que fa a aquestes activitats és que l'aprenent pugui tenir una retroalimentació consistent, extensa i matissada com a resposta solvent a les seves opcions.

Exemple de retroalimentació

Un altre element que facilita l'autonomia en el procés d'aprenentatge, d'acord amb l'objectiu indicat més amunt de potenciar els recursos explicatius del producte, són els anomenats *plans de treball*, documents de guiatge pedagògic vinculats a les activitats que contenen les indicacions pertinents per poder-les resoldre i que es revelen imprescindibles en un material basat en bona mesura en l'autoaprenentatge i en la virtualitat. Els plans de treball assenyalen, concretament, els nuclis de coneixement que cal haver llegit per resoldre cada activitat, si les activitats són d'aprenentatge o d'avaluació, la tipologia de les activitats del producte (preguntes tancades, preguntes obertes, discussions de grup, exercicis de síntesi, etc.), en quin recurs es concreten les activitats (proves de discriminació, de selecció múltiple, d'assaig breu, d'assaig extens, de realització de debat virtual, etc.), la forma de resolució (resposta interactiva

autoavaluativa, tramesa al formador, participació en un fòrum virtual, etc.) o el temps que cal esmerçar a resoldre-les, en la línia de quantificació de la càrrega de treball de l'aprenent que estableix l'Espai Europeu d'Educació Superior. Els plans de treball constitueixen un exemple de la prioritat que Argumenta dóna als aspectes pedagògics.

Objectius específics	Mètode de coneixement	Activitat	Tècniques i recursos	Estratègies de treball	Temps
Formular les línies d'argument basant-se en un text argumentatiu (procedimental)	Introducció i elements bàsics d'una argumentació i argumentació en els textos (procedimental)	Activitat 1 (d'aprenentatge)	Diagrama i elements bàsics d'una argumentació (teòrica)	Individual	5 min
Resumir una conclusió argumentativa d'un text (procedimental)	Elements bàsics d'una argumentació i argumentació en els textos (procedimental)	Activitat 2 (d'aprenentatge)	Preparar el text i fer un resum de la conclusió argumentativa (teòrica)	Individual	5 min
Identificar la conclusió i els arguments d'un text (procedimental)	Llenguatge bàsic d'una argumentació	Activitat 3 (d'aprenentatge)	Preparar el text i fer un resum de la conclusió argumentativa (teòrica)	Individual	5 min
Identificar i resumir la conclusió d'un text argumentatiu	Elements bàsics d'una argumentació	Activitat 4 (d'aprenentatge)	Preparar el text i fer un resum de la conclusió argumentativa (teòrica)	Individual	15 min

Pla de treball

El foment de l'autonomia i de la personalització de la formació va en paral·lel amb el fet de potenciar sempre que és possible (amb cura d'evitar-ne l'abús, perquè pot arribar a resultar feixuga en l'aprenentatge en virtualitat) la interacció entre aprenents i l'aprenentatge en comunitat. En aquest sentit, Argumenta els fa recórrer junts, si pertoca, una part de la formació, i presenta algunes activitats que s'han de realitzar en grup. D'aquesta manera convida els aprenents a sentir-se participants de la comunitat de formació, encara que tinguin interessos diferents i necessitats molt específiques.

Incorporació de les TIC en el procés d'aprenentatge

El material didàctic del projecte Argumenta és multimèdia, es presenta en suport digital i es concreta en un web que cal allotjar en un entorn virtual d'aprenentatge. L'objectiu perseguit pel que fa a la presència de les TIC al projecte no és tant incorporar els darrers avenços tecnològics, que fàcilment podrien posar una barrera entre el producte i l'usuari objectiu, com afavorir la invisibilitat de la tecnologia i fer-ne un ús correcte, guiat per una reflexió pedagògica.

Un dels aspectes clau del material dissenyat és que s'ha concebut expressament com a material didàctic per a l'ensenyament-aprenentatge mediatitzat per l'ordinador, i que s'adiu, doncs, als plantejaments pedagògics, de disseny per a web i de funcionalitat propis dels materials per a l'ensenyament virtual.

Conté, per exemple, una estructura i una navegació senzilles i basades en criteris d'usabilitat, amb eines d'ajuda que minimitzen la possibilitat de desorientació; incorpora els mitjans altres que el text (so, imatge) només quan tenen una justificació pedagògica; reclama regularment la interacció de l'aprenent; segmenta els continguts en fragments de text operatius, i té un sistema d'activitats adients a la formació virtual.

El fet que el projecte no hagi establert l'ús d'un sol entorn virtual comú, sinó la integració del material als entorns de les diverses institucions que promouen i han d'explotar Argumenta, ha implicat l'opció de prescriure l'existència i l'ús d'unes eines i funcionalitats bàsiques, que solen trobar-se sense dificultat a tots els campus virtuals. Així, el projecte Argumenta preveu que l'entorn virtual que n'allotgi el material hagi de disposar d'eines per a l'aprenentatge i la gestió entre les quals es consideren imprescindibles, a més de les purament informatives, les de comunicació amb sincronia i sense sincronia entre els agents de la formació, els espais de debat i els espais per al treball en cooperació. Les eines i les funcionalitats que Argumenta pressuposa han de garantir, en tot cas, la constitució d'una autèntica comunitat virtual d'aprenentatge.

Context, usuaris i explotació d'Argumenta

Argumenta és un projecte que es presenta en el context de la modificació dels plans d'estudis universitaris dins el procés de convergència que representa l'espai europeu d'educació superior i que, més concretament, vol donar resposta a la necessitat de poder mostrar una competència suficient en la comunicació oral i escrita en la llengua pròpia. Aquesta necessitat cal situar-la en un context en què el treball és cada cop més treball immaterial, treball cognitiu, i els anomenats treballadors del coneixement i les activitats basades en el saber són el punt clau de l'economia, i la comunicació, el tret que defineix la societat actual. Aquesta situació demana que els estudiants universitaris siguin suficientment competents en les destreses lingüístiques vinculades al seu àmbit acadèmic i professional, i per tant que les universitats posin els recursos necessaris per a garantir-ho. Argumenta és, doncs, un projecte pensat per a un context molt determinat, l'universitari; vol oferir una resposta formativa ràpida, concreta, ajustada i senzilla a les necessitats relacionades amb les destreses lingüístiques i comunicatives que els serveis lingüístics universitaris han constatat que existeixen en aquest àmbit. Val a dir que aquests serveis han esmerçat i esmercen, des de fa anys, molts esforços a produir i oferir a la comunitat universitària tot tipus de materials, cursos o recursos de mena diversa amb l'objectiu de promoure l'ús de la llengua catalana i millorar-ne la qualitat. El projecte Argumenta s'insereix en aquesta línia d'actuació amb una proposta que vol ser innovadora, diferent i atractiva.

Els usuaris principals d'Argumenta són els estudiants universitaris. D'entrada, els estudiants universitaris catalans, que, d'acord amb el que la llei estableix, han d'arribar a la universitat amb un domini suficient de les llengües catalana i castellana. No únicament aquests estudiants, però, perquè el producte pot ser útil a altres estudiants, que vinguin de fora de l'àrea catalana i que siguin capaços d'aprendre en un material didàctic que utilitza majoritàriament la llengua catalana. Aquesta és, precisament, la situació de molts estudiants no catalans al cap de poc temps de ser en contacte amb l'entorn universitari català.

A més dels estudiants universitaris, d'altra banda, Argumenta també pot interessar, si més no parcialment, els estudiants preuniversitaris o el personal docent i investigador i el personal de l'administració i serveis de les institucions d'ensenyament superior.

Argumenta es concep com un producte vàlid per a tots els estudiants universitaris, independentment dels seus estudis. La formació d'Argumenta s'entén, doncs, com a complementària a la formació dels estudiants en les diverses especialitats. No es perd de vista, però, més enllà d'aquest plantejament possibilista, que seria òptim que els ensenyaments estipulats pel projecte tinguessin un grau d'integració més elevat en el currículum de l'estudiant. El projecte Argumenta no renuncia, en qualsevol cas, a una forta contextualit-

zació de la formació en la disciplina de l'aprenent: l'aconsegueix per mitjà de la flexibilitat en la formulació d'algunes de les activitats i també per mitjà de la intervenció del formador, que té com una de les seves funcions bàsiques aproximar el producte formatiu a la realitat de l'estudiant.

Objectius generals d'Argumenta

Un usuari que fes un hipotètic ús global d'Argumenta, un cop acabats els seus aprenentatges hauria de poder:

- Produir tota mena de textos orals i escrits formals propis de l'àmbit universitari i saber reeixir en qualsevol situació comunicativa.
- Reflexionar sobre la realització de les produccions verbals universitàries: processos, fases, tipologies, registres, formes lingüístiques, característiques pròpies del discurs científic, característiques del llenguatge d'especialitat, etc.
- Conèixer els recursos lingüístics que poden ajudar a millorar la qualitat dels textos universitaris, i saber-ne fer ús.
- Resoldre els dubtes derivats de l'ús universitari de la llengua en les situacions quotidianes de la vida acadèmica.
- Interpel·lar-se sobre la situació sociolingüística de les universitats catalanes i prendre-hi actituds conseqüents en un marc d'atenció i respecte a la diversitat lingüística i de valoració de la llengua pròpia.
- Valorar la qualitat lingüística i comunicativa dels textos com a element de dignitat personal i base per a l'èxit acadèmic, professional i personal.
- Adonar-se que el rigor lingüístic és una de les característiques i condicions sense les quals no hi ha discurs universitari formal possible.

Aquests objectius es concreten a les diverses unitats per mitjà d'objectius específics que s'expressen en forma de conceptes, procediments, i normes, valors i actituds.

Necessitat d'Argumenta

Els continguts d'Argumenta són necessaris per diversos motius:

En primer lloc, són necessaris per a l'èxit de qualsevol estudiant a la universitat. I ho són perquè a) l'ajuden a aprendre, a pensar i a desvetllar l'esperit crític i b) l'ajuden a vehicular el coneixement adquirit. Pel que fa a aquest segon aspecte, com més va més evident és que l'estudiant universitari no pot ser només un expert en la seva disciplina (un biòleg, un físic, un veterinari, etc.), sinó que també ha de ser expert a «escriure» i, més en general, a «comunicar» com un especialista en aquella àrea de coneixement (com un biòleg, com un físic, com un veterinari, etc.). Argumenta ajuda, doncs, a vehicular els coneixements adquirits en qualsevol matèria.

En segon lloc, els continguts d'Argumenta són necessaris també, d'una banda per afavorir l'aprenentatge al llarg de la vida de les persones, i, d'una altra banda, per afavorir el seu èxit laboral. És una realitat que moltes de les feines que ofereix el mercat laboral pressuposen o exigeixen dominar les habilitats tractades per Argumenta.

Continguts d'Argumenta

Com a qüestió prèvia, cal dir que Argumenta no s'enfoca a explicar el codi lingüístic ni les particularitats gramaticals de la llengua catalana, ni de cap altra llengua, sinó que s'enfoca a explorar les necessitats lingüístiques i comunicatives pròpies de l'àmbit universitari. Les destreses que permet adquirir Argumenta són vàlides, doncs, per a qualsevol llengua. En aquest sentit, el producte té interès no tan sols per a les persones que s'expressen habitualment en català, sinó també per a aquelles que ho fan en altres llengües.

Els continguts d'Argumenta es presenten en unitats d'extensió desigual, que poden implicar per a l'estudiant des d'unes poques hores de dedicació fins a una cinquantena. Tres de les unitats més destacades temàticament són la que tracta l'argumentació, la que dóna unes nocions bàsiques sobre terminologia i la que ensenya, en general, a produir textos formals universitaris. La unitat sobre l'argumentació és considerada cabdal dins el projecte; Argumenta parteix de la convicció que qualsevol persona que es trobi a l'ensenyament superior ha de poder argumentar els seus punts de vista adequadament i saber analitzar les argumentacions alienes per determinar si pot o no pot compartir-les.

La unitat sobre l'argumentació permet conèixer la significació d'argumentar; quins són els elements bàsics de les argumentacions; quin grau d'exigència argumentativa han de tenir les produccions verbals; quins són els tipus d'arguments simples més habituals (per exemples, per analogia, d'autoritat, sobre les causes, deductius) i les seves característiques; què són les fal·làcies argumentatives, quins tipus de fal·làcies hi ha i com evitar-les. I ajuda també a construir discursos basats en arguments, a partir de les estructures tradicionals d'aquesta mena de textos i de les característiques lingüístiques i retòriques que presenten.

La majoria de les unitats d'Argumenta s'adrecen a saber produir adequadament un tipus de text o a saber sortir-se'n amb eficàcia en una situació de comunicació. Moltes unitats s'orienten a la producció d'un text d'una certa extensió (comentari de text, exposició oral, ressenya, informe, treball de curs, treball de recerca, article) o a la producció de textos més breus, menys discursius o més lligats a l'aplicació d'unes tècniques concretes o a unes orientacions pràctiques específiques; o s'orienten a saber obtenir l'eficàcia comunicativa en situacions determinades (es tracta de les unitats que ajuden a prendre apunts, resoldre un examen, redactar un web, fer un pòster, fer un resum, elaborar una fitxa, fer un currículum, participar en una entrevista de feina o saber utilitzar la llengua en virtualitat).

El contingut d'altres unitats s'orienta a ajudar a resoldre altres necessitats pràctiques habituals dels estudiants relacionades amb la llengua. S'han prioritzat, en aquest sentit, la lectura ràpida (autèntica necessitat dels estudiants universitaris actuals, que sovint s'han d'enfrontar a extenses bibliografies, a

textos que han de llegir en poc temps o a la situació d'haver de localitzar informació, en un context d'*infoxicació*); la necessitat de conèixer recursos per a la correcció i la traducció d'un text, i la necessitat de conèixer mínimament les obres lexicogràfiques a l'abast, les seves característiques i el seu valor.

D'altra banda, dues unitats d'Argumenta es relacionen amb aspectes sociolingüístics. Una d'aquestes unitats reflexiona sobre els criteris que ha de seguir un estudiant a l'hora de decidir quina llengua fa servir en les produccions verbals universitàries. L'altra aporta a l'aprenent un criteri d'actuació reflexiu i obert davant la presència a classe d'estudiants nous, amb un coneixement molt limitat de la llengua i la cultura catalanes, i té per objectiu ajudar aquestes persones per mitjà del coneixement de la situació sociolingüística o sociocultural de Catalunya o de recursos lingüístics per a la formació o la dinamització. Aquesta unitat afavoreix indirectament una de les competències bàsiques dels estudiants universitaris, en aquest cas dels nous, l'aproximació a comprendre les cultures d'altres països.

Una de les característiques dels continguts de diverses unitats d'Argumenta és que el material entra deliberadament, en alguns punts, en terrenys que l'usuari té probablement menys associats a l'àmbit lingüístic que a diversos altres: l'àmbit de les tècniques d'estudi (prendre apunts, llegir amb rapidesa, saber respondre un examen); de la formació relacionada amb les destreses en noves tecnologies (redactar webs, fer una presentació oral utilitzant un programa informàtic de presentacions, redactar treballs de classe utilitzant adequadament un processador de textos estàndard); de la formació relacionada amb la inserció laboral o el món del treball (fer un currículum, anar a una entrevista de feina, redactar un informe), o de la informació tècnica sobre les característiques que ha de tenir un determinat document per ser acceptat per un professor, una revista, una editorial, un congrés (treball de curs, treball de recerca, ressenya, article, pòster).

Text adaptat de Marta Estella i Enric Serra, *La millora de les destreses lingüístiques a la Universitat. Un cas: el projecte Argumenta* (comunicació presentada al Col·loqui Internacional GLAT 2004, UPC, Barcelona), i de Marta Estella i Enric Serra, *El projecte Argumenta: comunicació universitària eficaç* (comunicació presentada a la Jornada de Campus d'Innovació Docent, UAB, Bellaterra, 2004).

Argumenta és un projecte interuniversitari, dirigit pel Gabinet de Llengua Catalana de la UAB i el Servei de Llengües i Terminologia de la UPC.

Hi participen els serveis lingüístics les universitats següents: UB, UAB, UPC, UPF, UdL, UdG, URV, UOC, UVic.

Amb el suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

Amb la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

